

ЛЕКСИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ПОЕЗІЇ
М. КАЛЕКО, Е. КЕСТНЕРА ТА Й. РІНГЕЛЬНАТЦА
Бандурко З.В. (м. Херсон)

Лірико-поетичний дискурс німецькомовної поезії напрямку «Нова діловитість» становить плідний матеріал для дослідження з точки зору лінгвістики, оскільки естетика будь-якого літературного напрямку знаходить своє відображення в мові. З огляду на виклики та нове становище суспільства після першої світової війни відбулося становлення характерних рис естетики нової діловитості та її лірико-поетичного дискурсу, одним із засобів відображення яких слугували особливості лексичного складу, зокрема у поезії М. Калеко, Е. Кестнера та Й. Рінгельнатца.

У поетичних творах зазначених авторів слід відзначити незначне використання архаїзмів у порівнянні з історизмами, що зумовлено спрямованістю творів на масову дійсність, на актуалізоване та правдиве зображення стану тогочасного суспільства. Окремо слід відзначити використання М. Калеко слів, які були характеристикою тогочасного суспільства Веймарської республіки, але є історизмами з точки зору сучасного дослідника, що підтверджує намагання автора якомога правдивіше зобразити оточуючу дійсність та колорит епохи.

Використання національних варіантів німецької мови та діалектизмів, не характерне для М. Калеко та Е. Кестнера, проте зустрічається у творчості Й. Рінгельнатца, спричинене намаганням авторів надати власному мовленню своєрідного смислового забарвлення, особливого колориту.

У поетичних творах М. Калеко, Й. Рінгельнатца та Е. Кестнера відсутні професіоналізми але використано термінологічну лексику, що пов'язано з намаганням звертатися до людей із різноманітних соціальних верств, при цьому зрозуміло та якомога точніше зображати стан та проблеми суспільства. Наявність у творі термінів дає авторові можливість звернути увагу читача на певні окремі смисли та поняття, оскільки найважливішим є зміст висловлюваної думки.

Канцеляризми майже не використовуються, адже існує ймовірність того, що вони не завжди будуть зрозумілі читачеві або порушуватимуть метрику вірша, звертатимуть увагу на себе, а не на всю думку, у якій вони використані. Книжна лексика практично не використовується у творчості М. Калеко та Е. Кестнера, лише декілька прикладів можна знайти у віршах Й. Рінгельнатца. Досить рідкісним є і використання переносного значення слів, яке відображає специфіку нової діловитості – поезія має бути зрозумілою та зображати актуальну дійсність.

Використання дат, онімів та топонімів є ще одним засобом точного надання інформації, звертання уваги на окрему визначну особистість чи важливий елемент думки автора, що становить точне, об'єктивне відображення дійсності.

Залучення окремих слів іншомовного походження переважно з англійської мови, характерне для творчості М. Калеко. У поезії Е. Кестнера якщо і є іншомовна лексика, то переважно із французької мови. Тому показовою є майже повна відсутність іншомовних слів у віршах Й. Рінгельнатца. Хоча латинізмів і не багато, вони зосереджують увагу читача на думці автора, змушуючи його замислитися, можливо, знайти у ній більш глибокий зміст, ніж це здавалося на перший погляд. Особливе місце займають і поетизми через їх можливість впливу на стиль поетичного мислення та світосприйняття.

Високий стиль мовлення, переважно із залученням іншомовної лексики, використано задля підкреслення іронічного чи презирливого ставлення автора до зображуваної дійсності. Високий стиль мовлення найбільш характерний для поезії Й. Рінгельнатца, хоча поетизми у його віршах відсутні. На противагу цьому, розмовний стиль слугує об'єктивному, буденному зображенню дійсності, намаганню звернутися до читача таким чином, щоб він міг самостійно дати оцінку фактам, обставинам тощо та зробити висновки.

Отже, наближеність до розмовного мовлення поетичних текстів М. Калеко, Е. Кестнера та Й. Рінгельнатца, зображення загального стану суспільства стає можливим значною мірою завдяки використанню практично усіх різновидів лексики словникового складу німецької мови.